

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 5

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних
глобалізаційних та інтеграційних процесів”
м. Київ, МАУП, 10 жовтня 2012 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2013

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 31.10.12)*

Редакційна колегія:

*Подоляка А. М., д-р юрид. наук — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор*

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

**Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видав-
О-72 ничий дім “Персонал”, 2010 —**

Вип. 5: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтегра-
ційних процесів”, м. Київ, МАУП, 10 жовт. 2012 р. / редкол.: А. М. Подоляка
(голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Н. М. Чернуха (заст. голов. ред.),
А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2013. — 264 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтеграційних
процесів”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Украї-
ні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів,
а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

Л. В. Старих Система неперервної освіти: реалії та перспективи	172	<i>управління міжнародного бізнесу</i>	207
А. П. Войченко Внедрение элементов управления образованием на базе он-лайн системы генерации аналитических отчетов	176	Гяемніца Халіл Місце і роль практикуму з розв'язування математичних задач в системі математичних знань	214
М. В. Даневич Проблеми розбудови електронного освітнього середовища в ракурсі формування громадянської свідомості	180	А. В. Золотаревський До питання розвитку вітчизняної освіти	219
Ю. К. Корсак Про скерування освіти XXI ст. на ноорозвиток людства	183	Т. В. Коваль, Л. А. Антоноук Неефективність практики вищої школи США в Європі	222
Н. О. Рябцева Підвищення ефективності освітнього процесу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	186	Кот Агнєшка Єва Методичні підходи до діагностики трудового менталітету управлінського персоналу виробничої організації	225
Т. М. Співак Основні напрями розвитку сучасної освіти	189	Куттловчі Шекір Міжнародна правосуб'єктність транснаціональних корпорацій	230
О. Вашова Державне управління культурою і державна культурна політика в умовах міжнародної інтеграції	195	Мустафа Рагмі Роль інформаційного продукту в системі ринкових відносин	236
О. П. Войченко Н. В. Попова, А. Ю. Кравченко Н. М. Медведєва, В. Б. Полякова Програмне та методичне забезпечення для підтримки ефективної взаємодії користувачів на базі спеціалізованого електронного простору	203	А. С. Олішевський Підготовка та перепідготовка особового складу підрозділів цивільного захисту в Україні	243
Герджаліу Сафет Критерії оцінювання корпоративного		Н. В. Попова, А. Ю. Кравченко Н. М. Медведєва, В. Б. Полякова Глобалізація та якість освіти	247
		С. М. Тищик Аналіз моделей самоорганізації глобального інноваційного процесу	250
		Шакірі Ментор Керім Основні засади формування сприятливого соціально- психологічного клімату в колективі	257

Л. В. СТАРИХ*д-р філос. в галузі управління людськими ресурсами
Міжрегіональна академія управління персоналом*

СИСТЕМА НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 5, 2013, 172–175

У XXI ст. світ вимагає змін в освіті, спрямованих не лише на оновлення змісту, технологій освітньої діяльності, а й самого розуміння сучасної освіти як неперервної, розрахованої на виховання конкурентоздатних, компетентних людей, здатних до саморозвитку й навчання впродовж життя. Не випадково, що ЮНЕСКО визначило XXI ст. — століттям освіти.

Перші теоретичні розробки щодо вирішення проблем неперервної освіти з'явилися в першій половині XX ст. у працях англійських дослідників, але витoki ідеї неперервної освіти можна знайти у працях таких видатних вчених-філософів, як Конфуцій, Сократ, Арістотель, Платон, Сенека, Геракліт, які пов'язували неперервну освіту з досягненням повноти розвитку людини.

У 1919 р. в доповіді Британського міністерства освіти наголошувалося, що навчання повинно бути доступним всім дорослим людям, а не тільки обраним, оскільки воно є складовою частиною суспільного життя. Цій самій проблемі було присвячено спеціальну конференцію, проведеною 1929 р. у Кембріджі, а потім, після Другої світової війни, під

керівництвом ЮНЕСКО аналогічні конференції пройшли в Ельсінорі (1949), Монреалі (1960) і Токіо (1972) [4, 82]. Англійські вчені розглядали неперервну освіту, перш за все, з позицій компенсаторного навчання, що сприяє ліквідації пропусків в базовій освіті дорослих, або необхідного зв'язку із отриманими раніше знаннями.

У своїй праці А. Нікуліна відзначає [6, 53] три етапи розвитку неперервної освіти. Перший етап тривав до середини 60-х рр. XX ст. Другий етап закінчився в середині 70-х рр. XX ст. Сам термін “неперервна освіта” був уперше використаний в 1968 р. в матеріалах ЮНЕСКО. Після опублікування доповіді комісії під керівництвом Е. Фора (1972) ЮНЕСКО була висунута концепція неперервної освіти в сучасному її трактуванні, яка знайшла підтримку майже в усіх країнах світу та являється основним принципом освітніх реформ [3, 46]. Третій етап розвитку неперервної освіти триває і донині.

Поняття неперервної освіти багатьма авторами подається неоднозначно та по-різному, що пов'язано з проблемами становлення та роз-

витку системи неперервної освіти. Тільки в матеріалах ЮНЕСКО використовують близько двадцяти різноманітних термінів і понять з питань неперервної освіти (продовжена, перманентна, поновлена, компенсаторна, подальша, довічна, освіта дорослих тощо).

Більш чітке визначення неперервної освіти дає російський дослідник О. П. Владиславлев: “Під неперервною освітою ми розуміємо систематичну, цілеспрямовану діяльність по одержанню й удосконалюванню знань, умінь і навичок як у будь-яких видах загальних і спе-

ціальних навчальних закладів, так і шляхом самоосвіти” [2, 33].

Неперервна освіта виступає як інноваційний організаційний принцип навчання, який спирається на психолого-педагогічну ідею формування особистості й зумовлений створенням відповідних систем освіти та виховання, які мають стати відкритими для людей будь-якого віку і статусу, супроводжувати людину впродовж усього життя, сприяти її постійному розвитку, залучати до неперервного процесу оволодіння знаннями, а у разі необхідності – надавати можливості нової підготовки



Рис. Порівняння моделей традиційної і неперервної освіти

при змінах умов життєдіяльності, стимулювати самоосвіту [9, 20].

На рисунку розглянемо порівняння моделей традиційної та неперервної освіти [10, 58].

Традиційна модель освіти більше орієнтується на підготовку людини до виконання певних функцій у сформованих соціальних і економічних умовах. Вона розглядає людину однобічно як елемент, який програмується і не має вільного вибору, реальних можливостей для досягнення своєї мети [5, 77].

Модель неперервної освіти більше орієнтується на цілісний розвиток людини як особистості, як суб'єкта діяльності та спілкування протягом усього її життя. Дана модель надає кожній людині можливість підключатися до освітнього процесу на будь-якому етапі її життя.

Таким чином, неперервна освіта для кожної людини означає більші можливості доступу до вищої освіти для тих громадян, які раніше мали обмежені можливості (чи зовсім їх не мали); забезпечує участь людини в різноманітних навчальних програмах (традиційних навчальних курсах у межах навчальних закладів, програмах розвитку особистості кар'єри, навчальних курсах за інтересами); надає варіативності формам і місцю освіти.

У європейських країнах неперервна освіта розглядається, як індивідуальна та національна стратегія виживання в сучасній висококонкурентній глобальній економіці. Уряди цих країн розглядають неперервну освіту як один із засобів боротьби з безробіттям [8, 87].

У контексті приєднання України до Болонської декларації все більшої актуальності набувають питання створення системи одержання освіти упродовж життя. Положення концепції неперервної освіти або навчання упродовж всього життя містяться практично в усіх державних програмних документах останніх років. Це — Стратегія економічного та соціального розвитку України (2004—2015) [7, 114], регіональні стратегії розвитку на період до 2015 р., щорічні Послання Президента України, програми діяльності Кабінету Міністрів України, Національна доктрина розвитку освіти, низка законів про освіту, накази Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України тощо.

Сьогодні в Україні розпочалася робота зі створення умов для навчання впродовж усього життя: розроблено національні рекомендації щодо оцінювання та визнання попереднього навчання як основи для доступу до вищої освіти, розроблено національні рекомендації для призначення кредитів ECTS на всіх програмах першого та другого циклів підготовки фахівців. Але загалом формування системи навчання протягом життя в Україні перебуває поки що на початковій стадії.

Модель системи неперервної освіти України має наступні підсистеми:

- 1) освітні та виховні заклади, які дають базову освіту всім членам нашого суспільства;
- 2) заклади, які надають додаткову освіту і виховання в період проходження базової освіти;
- 3) заклади базової освіти дорослих;

- 4) заклади і форми додаткової післядипломної освіти дорослих [6, 53].

Результати дослідження наукової літератури та практики реалізації принципів неперервної освіти показали, що основними напрямками розвитку неперервної освіти громадян України є:

- забезпечення оптимальної взаємодії між підсистемами неперервної освіти (середньої загальноосвітньої, професійно-технічної, вищої школи та закладів післядипломної освіти);
- сприяння наступності змісту та координації діяльності на різних ступенях освіти;
- формування здатності до самонавчання особистості;
- оптимізація системи перепідготовки працівників та підвищення їх кваліфікації;
- створення інтегрованих навчальних планів та програм;
- формування навчально-науково-виробничих комплексів ступеневої підготовки фахівців [1, 35].

Підсумовуючи вищенаведене, необхідно зазначити, що неперервна освіта України потребує більш глибокого осмислення й розробки організаційних засад. Тому, що саме розвиток системи неперервної освіти та навчання протягом усього життя забезпечить перехід від малоефективного використання людських ресурсів із низьким рівнем базової професійної підготовки до ефективного використання висококваліфікованої робочої сили, адаптованої до умов соціально-орієнтованої економіки інноваційного типу.

Література

1. Бідюк Н. Підготовка майбутніх інженерів в університетах Великої Британії: монографія / Н. Бідюк. За ред. Н. Г. Ничкало. — Хмельницький: ХДУ, 2004. — 306 с.
2. Владиславлев А. Непрерывное образование. Проблемы и перспективы. — М., 1978. — 178 с.
3. Зинченко Г. П. Непрерывное образование — веление времени / Г. П. Зинченко. — М: Наука, 1988. — 230 с.
4. Зинченко Г. П. Предпосылки становления теории непрерывного образования // Советская педагогика. — 1991. — № 1. — С. 81—87.
5. Кузнецов Г. Науково-методичні та соціально-педагогічні аспекти безперервної освіти в контексті Болонського процесу / Г. Кузнецов, Т. Калюжна // Вища освіта України. — 2006. — № 1. — С. 75—79.
6. Нікуліна А. Неперервна освіта керівних та інженерно-педагогічних працівників ПТНЗ / А. Нікуліна // Профес.-техн. освіта. — 2003. — № 4. — С. 51—53.
7. Стратегія економічного та соціального розвитку України (2004—2015 роки) “Шляхом Європейської інтеграції”. — К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. — С.114—115.
8. Bollag B. In Europe, workers and professionals head back to the cllaccrom/ B. Bollag // The chronicle of higher education. — N. Y., 1999. — September. 3.V. XLVI. № 2. — P. A87 — A88.
9. Dave R. H. Lifelong Education and School Curriculum. Hamburg, Unesco Institute for Education. 1973. — P. 30.
10. Lifelong Learning in the Global Knowledge Economy: Challenges for Developing Countries / A World Bank Report Washington, D. C. — 2003. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. — 110 p.